

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Xestión Medioambiental	Código	660G01037	
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Coruña)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro-Cuarto	Optativa	6
Idioma	CastelánInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Fernández Mosquera, Daniel	Correo electrónico	daniel.fernandez.mosquera@udc.es	
Profesorado	Fernández Mosquera, Daniel	Correo electrónico	daniel.fernandez.mosquera@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura estudarás a relación entre a actividade económica e o Medio Ambiente dende a perspectiva da actividade profesional dun Departamento de Recursos Humanos. Dun tempo a esta parte, o medio ambiente está a ser considerado dentro das estratexias que condicionan e modulan a actividade empresarial. Como executor da cultura da empresa, o Departamento de Recursos Humanos debe entender e trasladar esta estratexia na empresa, que en moitas ocasións supora xestionar un proceso de cambio. Como exemplo deste procesos, estudarase os Sistemas de Xestión Ambiental (ISO 14001 e EMAS) e a súa implantación nunha pyme.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.
A7	Auditoría Sociolaboral.
A10	Organización e dirección de empresas.
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.
A15	Dirixir grupos de persoas.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información.
B5	Toma de decisións.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.
B12	Motivación para a calidade.
B13	Adaptación a novas situacións.
B14	Aprendizaxe autónomo.
B15	Creatividade.
B16	Liderado.
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.	A3	
A7	Auditoría Sociolaboral.	A7	
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.	A13	
A14	Seleccionar e xestionar información e documentación laboral.	A10	
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.	A18	
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.	A31	
A15	Dirixir grupos de persoas.	A15	
B2	Capacidade de análise e síntese.		B2
B3	Capacidade de organización e planificación.		B3
B4	Capacidade de xestión da información.		B4
B5	Toma de decisións.		B5
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.		B6
B8	Razoamento crítico.		B8
B9	Traballo en equipos.		B9
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.		B10
B12	Motivación para a calidade.		B12
B13	Adaptación a novas situacións.		B13
B14	Aprendizaxe autónomo.		B14
B15	Creatividade.		B15
B16	Liderado.		B16
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.		B17
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.		C1
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.		C3
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		C4
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.		C6
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.		C7
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.		C8

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. O cambio climático como exemplo de problema ambiental global	1.1. O Informe IPCC
2 Conceptos de Economía Ambiental	2.1. Origen y evolución de la Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente 2.2. Conceptos básicos en Economía Ambiental
3. Desenrolo sostible	3.1. Crecimiento económico y conservación ambiental 3.2. Definición de desarrollo sustentable 3.3. Indicadores de desarrollo sustentable

4. Mercado e Medio Ambiente	<p>4.1. Derechos de propiedade y mercado</p> <p>4.2. El deterioro ambiental como externalidad</p> <p>4.3. Los bienes públicos ambientales</p> <p>4.4. La Evaluación económica del medio ambiente</p> <p>4.5. Métodos para estimar el valor económico del medio ambiente</p>
5. Política Ambiental	<p>5.1. Diseño de política ambiental</p> <p>5.2. Práctica de política ambiental</p> <p>5.3. Problemas ambientales globales y acuerdos internacionales</p> <p>5.4. Políticas contra el cambio climático a través de mercados</p> <p>5.5. Responsabilidad y política ambiental en la práctica</p>
6. Empresa e Medio Ambiente	<p>6.1. Empresa y medio ambiente</p> <p>6.2. Factores que inciden en el comportamiento ambiental de las empresas</p> <p>6.3. Indicadores de desarrollo sostenible en la gestión empresarial</p> <p>6.4. Instrumentos de gestión ambiental</p>
7. Medio ambiente e Responsabilidade Social Corporativa	A triple conta de resultados
8. Sistemas de Xestión Ambiental	<p>8.1. Sistemas de Gestión Ambiental (SGA): norma ISO 14001 y Reglamento EMAS</p> <p>8.2. Implantación y certificación de un SGA</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva		2	18	20
Simulación		10	38	48
Sesión maxistral		24	48	72
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Prueba escrita individual sobre el conocimiento de los contenidos adquiridos por el alumno
Simulación	Elaboración dun EMAS para unha organización tipo PYME (real o ficticia).O traballo será individual e utilizarase a documentación real recomendada por as administracións con competencias en medio ambiente
Sesión maxistral	Clases expositivas con apoio de medios audiovisuales e intervención directa del alumnado

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Simulación Sesión maxistral	Plantexamento da simulación e resolución de dúbidas

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Simulación		Elaboración dun proxecto de implantación dun EMAS	30
Proba obxectiva		Proba escrita individual para a avaliación dos coñecementos do alumno/a	40
Sesión maxistral		Asistencia as clases presenciais	30

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- Carmelo J. León , María Xosé Vázquez y Xabier Labandeira (2013). ECONOMÍA AMBIENTAL. Pearson Guía interactiva de aplicación do sistema de xestión ambiental EMAS en Pemes http://www.cmati.xunta.es/seccion-tema/c/Avaliacion_ambiental?content=SX_Calidade_Avaliacion_Ambiental/Sistemas_calidade/seccion.html&std=guia-aplicacion-emas.html&sub=utilidades-emas/
Bibliografía complementaria	Granero Castro, Javier.(2007). Cómo implantar un sistema de gestión ambiental según la norma ISO 14001:2004. Ed. FC Editorial.Ximénez de Embún Ramonel, Joaquín. Zulueta Taboada, Antonio. (2001). Sistemas de Gestión Medioambiental. Ed Colex.Durán Romero, Gemma. (2007). Empresa y medio ambiente. Evaluación de riesgo medioambiental. Editorial Pirámide.Hewitts Roberts, Gary Robinson. (2003).ISO 14001 EMS Manual de sistemas de gestión medioambiental. Ed. Paraninfo.Ed. Cep. (2008). Manual Gestión medioambiental. Formación.Ed. CEP.AA.VV. (2008). Manual de gestión y evaluación ambiental ISO 14001/EMAS. CEP Editorial.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía e Empresa/660G01007

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías